

Rusko: rozsudky vynesené nad demonstranty, kteří se zúčastnili událostí na Blatném náměstí

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. března 2014 o Rusku: rozsudky nad demonstranty účastnících se protestů na Blatném náměstí (2014/2628(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na své předchozí usnesení o Rusku, zejména na usnesení ze dne 13. června 2013 o právním státě v Rusku¹,
 - s ohledem na prohlášení mluvčího místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 24. února 2014 o rozsudcích nad demonstranty účastnících se protestů na Blatném náměstí,
 - s ohledem na ruskou ústavu, zejména na článek 118, který stanoví, že spravedlnost vykonávají v Ruské federaci pouze soudy, a na článek 120, který stanoví, že soudci jsou nezávislí a řídí se pouze ruskou ústavou a federálním právem,
 - s ohledem na konzultace mezi EU a Ruskem o lidských právech, které proběhly dne 28. listopadu 2013,
 - s ohledem na zprávu výboru Rady Evropy pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ze dne 17. prosince 2013 o své pravidelné návštěvě Ruské federace,
 - s ohledem na prohlášení veřejného ochránce lidských práv Ruské federace Vladimíra Lukina ze dne 4. března 2014 o veřejných demonstracích v Moskvě a opatřeních přijatých donucovacími orgány,
 - s ohledem na čl. 122 odst. 5 a čl. 110 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Ruská federace je řádným členem Rady Evropy a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, a že se tudíž zavázala k dodržování zásad demokracie a právního státu a lidských práv; vzhledem k tomu, že v posledních měsících dochází v Rusku k závažnému porušování zásad právního státu a k přijímání restriktivních právních předpisů, a proto vzrůstají obavy ohledně dodržování mezinárodních a vnitrostátních povinností ze strany Ruska;
- B. vzhledem k tomu, že dne 6. května 2012, tj. v předvečer uvedení prezidenta Vladimíra Putina do úřadu, došlo na Blatném náměstí k ojedinělým střetům několika desítek demonstrantů (podle odhadů se protestů zúčastnily desítky tisíc lidí) s policií, při nichž bylo několik osob lehce zraněno;
- C. vzhledem k tomu, že 600 aktivistů bylo krátkodobě zadrženo a proti 28 osobám bylo zahájeno trestní řízení; vzhledem k tomu, že ruské orgány začaly chování demonstrantů

¹ Přijaté texty, P7_TA(2013)0284.

vyšetřovat jako „hromadné nepokoje“, čímž ruské právo rozumí hromadné akce, při nichž dochází k „násilí, pogromům, ničení majetku, používání střelných zbraní nebo k ozbrojenému odporu vůči orgánům státní moci“; vzhledem k tvrzení ruských orgánů, že násilí bylo naplánováno jako součást spiknutí, jehož cílem byla destabilizace země a svržení vlády;

- D. vzhledem k tomu, že během posledních let se v souvislosti s několika soudními procesy objevily pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti soudních orgánů Ruské federace,
- E. vzhledem k tomu, že četné ruské a mezinárodní organizace činné v oblasti lidských práv informovaly o tom, že v důsledku nepřiměřených opatření a agresivních zásahů ze strany bezpečnostních sil a nadměrného používání síly došlo k vypuknutí násilností a následně ke svévolnému zatýkání demonstrantů; vzhledem k tomu, že veřejný ochránce lidských práv Ruské federace ve svém hodnocení situace potvrdil, že obvinění z podněcování hromadných nepokojů se nezakládají na pádných důvodech;
- F. vzhledem k tomu, že dne 24. února 2014 shledal ruský soud vinnými osm demonstrantů a vynesl nad nimi rozsudky od podmíněného trestu až po čtyřleté odnětí svobody (v roce 2013 již uložil tři tresty dlouholetého odnětí svobody) a aktivistovi Michailu Kosenkovi uložil povinnou psychiatrickou léčbu;
- G. vzhledem k tomu, že během pokojných demonstrací na podporu obžalovaných, které se uskutečnily na Blatném náměstí ve dnech 21. a 24. února 2014, došlo k hromadnému zatýkání; vzhledem k tomu, že 200 osob, které se dne 24. února 2014 shromáždily před budovou obvodního soudu v Zamoskvorečí, aby vyslechly rozsudek, bylo na několik hodin zadrženo; vzhledem k tomu, že vůdci opozice Boris Němcov a Aleksej Navalnyj, byli následně odsouzeni k desetidennímu odnětí svobody; vzhledem k tomu, že Alekseji Navalnému bylo na další dva měsíce uloženo domácí vězení a od 5. března 2014 nosí elektronický náramek monitorující všechny jeho aktivity;
- H. vzhledem k tomu, že ruské orgány rozšiřují své programy hromadného sledování; vzhledem k tomu, že tyto programy v kombinaci se zákony namířenými proti lesbičkám, gayům, bisexuálům a transsexuálům a zákony omezujícími svobodné působení nevládních organizací poskytují ruským orgánům velmi účinný nástroj ke sledování a potlačování hlasů opozice;
- I. vzhledem k tomu, že v Rusku se během posledních let zhoršila situace v oblasti lidských práv a že ruské orgány přijaly soubor právních předpisů, které obsahují nejednoznačná ustanovení, a mohly by tedy být použity k dalšímu omezování představitelů opozice a občanské společnosti a bránit tak ve svobodě projevu a shromažďování; vzhledem k tomu, že tyto zásahy zahrnují policejní razie, konfiskace majetku, správní pokuty a další opatření, jež mají za cíl zabránit organizacím občanské společnosti v jejich činnosti a odradit je od jejich práce;
- J. vzhledem k tomu, že ruské orgány pronásledují vůdce opozičních stran a hnutí a některé z nich zadržují na základě různých nepodložených obvinění, např. vůdce hnutí Solidarita Ilju Jašina, jednoho z předsedů Aliance Zelených a Sociálních demokratů Gleba Fetisova a ekologického aktivistu a čelního představitele hnutí Jabloko Jevgenije Vitiška;
- K. vzhledem k tomu, že v prosinci 2013 zaznamenal výbor Rady Evropy pro zabránění mučení četné zprávy o špatném zacházení a mučení vězňů příslušníky donucovacích

orgánů a policie;

1. je hluboce znepokojen procesy vedenými proti demonstrantům z Blatného náměstí, které již od počátku vykazovaly hrubé nedostatky, a politicky motivovanými obviněními;
2. domnívá se, že obvinění vznesená proti demonstrantům a vynesené rozsudky se vzhledem k povaze událostí a spáchaných trestných činů jeví jako nepřiměřené; domnívá se, že výsledek soudního řízení opět vyvolává – uváží-li se procesní nedostatky a dlouhá vyšetřovací vazba – otazníky kolem dodržování zásad právního státu;
3. vyzývá ruské soudní orgány, aby v odvolacích řízeních tyto rozsudky přehodnotily a těchto osm demonstrantů propustily, jakož i „vězně z Blatného náměstí“ Michaila Kosenka, jemuž byla soudně nařízena psychiatrická léčba;
4. je taktéž hluboce znepokojen zadržením velkého počtu pokojných demonstrantů po vyhlášení rozsudku v případě „Bolotnaja“, a žádá, aby byla odvolána veškerá obvinění, která proti nim byla vznesena; dále vyzývá ruskou vládu, aby dodržovala práva všech občanů na základní svobody a všeobecná lidská práva;
5. připomíná, že je důležité, aby Rusko plně dodržovalo své mezinárodní závazky, které vyplývají z jeho členství v Radě Evropy a v Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, základní lidská práva a zásady právního státu zakotvené v Evropské úmluvě o lidských právech a v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech; poukazuje na to, že nedávný vývoj je v rozporu s reformami nezbytnými pro zlepšení demokratických norem a dosažení právního státu a nezávislého soudnictví v Rusku;
6. vyjadřuje znepokojení nad vývojem v Ruské federaci, pokud jde o dodržování a ochranu lidských práv a zachovávání obecně uznávaných demokratických zásad, pravidel a postupů, zejména v souvislosti se zákonem o „zahraničních agentech“, zákony namířeny proti lesbičkám, homosexuálům, bisexuálům a transsexuálům, s opětovnou kriminalizací pomluvy a zákonem o vlastizradě a právními předpisy upravujícími veřejné protesty; naléhavě Rusko vyzývá, aby jakožto člen Rady Evropy dodržovalo své mezinárodní závazky ;
7. vyzývá ruskou vládu, aby podnikla konkrétní kroky k nápravě zhoršující se situace v oblasti lidských práv a zejména aby ukončila štvavou kampaň proti organizacím občanské společnosti a aktivistům; vyzývá ruské výkonné a zákonodárné orgány, aby přehodnotily a odvolaly nedávno přijaté legislativní akty a opatření, která odporují závazkům, jež tato země přijala jako člen Rady Evropy v oblasti lidských práv a základních svobod, a aby zohlednily návrhy ruského veřejného ochránce lidských práv a doporučení adresovaná Radou OSN pro lidská práva prezidentovi Ruské federace;
8. naléhá na ruské soudní a donucovací orgány, aby své úkoly plnily nestranně a nezávisle;
9. zdůrazňuje, že článek 31 ústavy Ruské federace a Evropská úmluva o lidských právech, jejímž je Rusko signatářem, stanoví svobodu sdružování a že ruské orgány musí tuto svobodu respektovat;
10. vyzývá Ruskou federaci, aby své programy sledování sladila s Evropskou úmluvou o lidských právech;

11. vyjadřuje politování nad pokračujícími zásahy proti občanům, kteří otevřeně kritizují režim, a proti zbývajícím nezávislým sdělovacím prostředkům, mezi něž patří např. televizní stanice TV Dožd' a rozhlasová stanice Echo Moskvy;
12. vyzývá vysokou představitelku a Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), aby zajistily, aby se případy všech osob, které jsou stíhány z politických důvodů, dostaly na pořad jednání v rámci konzultací mezi EU a Ruskem o lidských právech a aby na nich byli zástupci Ruska formálně vyzváni, aby ke každému případu poskytli odpověď;
13. vybízí předsedy Rady a Komise a místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby tyto případy i nadále pečlivě sledovali, aby na ně různými prostředky upozorňovali při schůzkách s Ruskem a aby o jednáních s ruskými úřady informovali Parlament;
14. naléhá na Radu, aby vypracovala jednotnou politiku vůči Rusku, v jejímž rámci bude po 28 členských státech EU a orgánech a institucích EU vyžadováno, aby ve vztazích mezi EU a Ruskem jednomyslně a rozhodně prosazovaly úlohu lidských práv a poukazovaly na potřebu skoncovat v Rusku s potlačováním svobody projevu, shromažďování a sdružování; žádá, aby se tento společný postoj promítl v závěrech Rady EU pro zahraniční věci;
15. naléhá na vysokou představitelku a ESVČ, aby zajistily, aby Unie v mezích ruského vnitrostátního práva využívala všech příležitostí k dalším kontaktům s organizacemi ruské občanské společnosti a k jejich podpoře, zejména organizací hájících demokratické hodnoty, lidská práva a právní stát;
16. naléhá na Komisi a ESVČ, aby v rámci probíhající fáze přípravy finančních nástrojů EU zvýšily finanční pomoc ruské občanské společnosti, jež by byla poskytována z prostředků Evropského nástroje pro demokracii a lidská práva, organizací občanské společnosti a místních orgánů, a aby do nástroje partnerství zahrnula fórum občanské společnosti EU-Rusko s cílem zajistit udržitelnou a věrohodnou dlouhodobou podporu;
17. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Radě Evropy, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a prezidentovi, vládě a parlamentu Ruské federace.